

Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

**EERSTE GLOBAAL ADVIES BIJ DE
BELEIDSBRIEF "HET WETENSCHAPS- EN TECHNOLOGIEBELEID IN VLAANDEREN"**

BELEIDSPRIORITEITEN 1995-1999

**(Beleidsbrief neergelegd door de heer Luc Van den Brande,
minister-president van de Vlaamse regering in de commissie
Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid van het Vlaams Parlement)**

EERSTE GLOBAAL ADVIES BIJ DE

BELEIDSBRIEF "HET WETENSCHAPS- EN TECHNOLOGIEBELEID IN

VLAANDEREN" - BELEIDSPRIORITEITEN 1995-1999

(Beleidsbrief neergelegd door de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering in de commissie Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid van het Vlaams Parlement)

1. Algemeen

1.1. De VRWB drukt zijn waardering uit voor de beleidsbrief "Het Wetenschaps- en Technologiebeleid in Vlaanderen", Beleidsprioriteiten 1995-1999. Het is verheugend te vernemen dat de minister-president niet alleen belangrijke plannen en initiatieven aankondigt voor 1996, maar tevens een duidelijke financiële doelstelling uittekent voor het wetenschaps- en technologiebeleid van de komende 5 jaar.

1.2. De VRWB is des te meer tevreden dat het omvangrijke werk door de Raad en zijn commissies in het voorbije jaar gepresteerd en synthetisch verwerkt in adviezen en aanbevelingen, ten gronde werd geanalyseerd en duidelijk zijn neerslag vindt in deze beleidsbrief.

1.3. De VRWB neemt zich dan ook voor om deze nieuwe beleidsbrief op een even systematische wijze door te nemen. De VRWB zal op basis hiervan aanbevelingen formuleren voor de verdere concretisering van geplande acties en voor eventuele bijsturing in de voorgestelde opties. De VRWB hoopt dit te kunnen doen op interactieve wijze met het beleidsniveau.

1.4. Het voorliggende ontwerp van advies beperkt zich dan ook tot een aantal eerste en algemene aanbevelingen over globale krachtlijnen en in het oog springende voorstellen.

1.5. De VRWB stelt als een belangrijke tendens de groeiende interactie vast tussen de overheid, zowel de regering als de administratie, de adviesorganen en de financierende instellingen; die interactie kan uiteraard in de toekomst nog intenser worden.

2. Een evenwichtig wetenschapsbeleid

2.1. De VRWB spreekt zich positief uit over het samenbrengen van het hele spectrum van onderzoek, gaande van fundamenteel onderzoek over toegepast tot industrieel-technologisch georiënteerd onderzoek, onder de bevoegdheid van één Minister.

2.2. Bovendien is het een goede zaak dat de minister-president expliciet vermeldt dat de voortzetting en zelfs versteviging van de inhaalbeweging voor wetenschap en technologie uiteindelijk moet leiden tot een evenwichtig wetenschaps- en technologiebeleid.

2.3. De VRWB is erg ingenomen dat de Vlaamse regering als algemene budgettaire richtlijn voorop stelt dat overheid en bedrijven samen ernaar moeten streven om tegen het jaar 2000 het niveau van de investeringen in onderzoek en ontwikkeling te brengen op 2% van het Bruto Regionaal Produkt. Reeds voor 1996 is er een belangrijke verhoging van de kredieten voor wetenschap en technologie, te weten 2 miljard frank. De minister-president zegt het vaste voornemen te hebben de aangroei in 1996 gedurende de ganse legislatuur aan te houden. Hij rekent voor dat dit voor de overheid in het totaal een geschatte verhoging betekent van minstens 8 miljard BEF voor het wetenschaps- en technologiebudget.

2.4. De budgetten voor 1996 geven de aanzet voor de uitbouw van een evenwichtig wetenschaps- en technologiebeleid. De bijkomende 2 miljard BEF voor wetenschaps- en technologiebeleid wordt grosso modo in gelijke mate verdeeld tussen het niet-georiënteerd en het gericht onderzoek.

3. Fundamenteel onderzoek

3.1. In tegenstelling met de beleidsbrief 1995 krijgt het fundamenteel onderzoek in de voorliggende beleidsbrief 1996 uitgebreid aandacht. Belangrijke positieve punten voor wat betreft het fundamenteel onderzoek zijn o.m.:

- * het valoriseren van de huidige actoren en de versterking ervan;
- * het voornemen van de regering een afstandelijk beleid te voeren zonder punctuele inmenging.

3.2. Een belangrijke aanbeveling van de VRWB komt niet aan bod in de beleidsbrief, m.n. de versterking van de basisfinanciering van de universiteiten en meer bepaald een stijging van de universitaire werkingstoelagen. Alhoewel de universitaire werkingstoelagen ingeschreven zijn in het onderwijsbudget en tot de bevoegdheid van de minister van onderwijs behoren, meent de VRWB dat deze problematiek evenzo in het kader van het

algemeen wetenschapsbeleid aan bod moet komen. De VRWB herhaalt zijn vroegere aanbeveling dat het globaal onderwijsbudget zal moeten herverdeeld worden over de verschillende onderwijsniveaus om een stijging van de universitaire werkingstoelagen tot een internationaal vergelijkbaar niveau toe te laten en zo de universiteiten in staat te stellen op Vlaams niveau een evenwicht tussen de verschillende onderzoeksvelden te behouden.

3.3. De VRWB stelt met veel genoegen vast dat de minister-president zijn aanbeveling bij het rapport "Wetenschap als Cultuur" ter harte heeft genomen en een bedrag van 190 miljoen BEF uittrekt voor een onderzoekprogramma in de humane wetenschappen. De minister-president stelt expliciet dat er nood is aan een extra impuls van het onderzoek in de humane wetenschappen rond criteria van inter- of transdisciplinariteit, internationalisering, netwerkvorming, kwaliteit en professionalisering. De VRWB is echter wel verwonderd (en enigszins verontrust) dat in de overzichtstabel met de kredieten voor het "Algemeen Wetenschapsbeleid" de kredieten voor de humane wetenschappen onder de rubriek "Toegepast onderzoek sociale wetenschappen en cultuur- en gedragswetenschappen" staan, een term die niet overeenstemt met de toelichting in de beleidsbrief zelf.

3.4. De VRWB wil ingaan op de wens van de minister-president om een discussie aan te gaan omtrent de permanente post-doctorale mandaten bij het NFWO. Aangaande de tijdelijke post-doctorale mandaten biedt de beleidsbrief budgettaire mogelijkheden om deze uit te breiden, zoals door de VRWB trouwens expliciet bepleit.

4. Evaluatie van het wetenschappelijk onderzoek

4.1. De VRWB onderschrijft de noodzaak van evaluatie en benadrukt dat het op de eerste plaats de universiteiten zelf zijn die de verantwoordelijkheid hieromtrent moeten dragen. De VRWB zal aan zijn commissie wetenschapsbeleid de opdracht geven in de nabije toekomst uitgebreid aandacht te besteden aan het dossier omtrent evaluatie van wetenschappelijk onderzoek en de initiatieven die door diverse instanties worden genomen nader te bekijken.

5. Gericht onderzoek met economische finaliteit

5.1. De VRWB onderschrijft de optie van de Minister-president dat het onderzoek binnen de ondernemingen in Vlaanderen gestimuleerd moet worden om het Vlaams beleid in lijn te brengen met dat van onze belangrijkste handelspartners. De aanpassing van het FIOV-besluit is in deze een conditio sine qua non. Het besluit zal moeten worden herzien

zodat de financieringsmodaliteiten meer aansluiten bij de eigenheid van het Vlaams economische weefsel, onder meer rekening houdend met het specialisatiepatroon, met de KMO-eigenheid en de internationaal gangbare regels.

De VRWB is nu reeds specifiek van mening dat de financiering voor het nemen van eerste maatregelen in het kader van de bescherming van de intellectuele eigendomsrechten hierin mogelijk moet worden gemaakt voor ondernemingen, onderzoeksinstellingen, universiteiten en individuele onderzoekers. Daarenboven zijn er bijzondere inspanningen vereist voor het ondersteunen van spin-offs.

5.2. De VRWB herhaalt de aanbeveling, geformuleerd in zijn begrotingsadvies¹ van 28 juni 1995, dat de overheidsfinanciering voor O&O-bestedingen in het bedrijfsleven op een internationaal vergelijkbaar niveau moet worden gebracht, samen met een blijvende inspanning vanuit het bedrijfsleven zelf. De VRWB betreurt dan ook dat de vastleggingskredieten 1996 voor FIOV en IWT samen met 5,5% dalen tegenover 1995.

In het gericht onderzoek met economische finaliteit is er tevens een duidelijke tendens waar te nemen tot meer oormerking van de financiële middelen. Ook werden in de voorgaande jaren ten laste van het FIOV belangrijke kredietmassa's vastgelegd voor specifieke impulsacties. De vraag stelt zich naar de resterende vrije beleidsruimte voor 1996.

5.3. De VRWB ondersteunt de idee van samenwerken en netwerkvorming tussen bedrijven. De Raad gaat akkoord met de uitbouw van één Vlaamse decretale grondslag als kader voor de financiering van de collectieve centra en clusters, met garantie voor het eigen karakter van beide systemen.

Naar praktische invulling en in het licht van de recente beslissing om aan 5 specifieke clustervoorstellen een financiering toe te kennen, verwijst de VRWB uitdrukkelijk naar zijn advies² van 10 juni 1993 inzake het convenant "Vlaamse textielmachine- en systeembouw" en in het bijzonder naar de aanbeveling m.b.t. het IWT als hét overheidsloket voor selectie, evaluatie en financiering van het wetenschappelijk-technologisch onderzoek in de industrie.

5.4. Voor de VRWB is het zeer terecht en niet onbelangrijk dat technologiediffusie één van de sleutelementen wordt van het Vlaamse technologiebeleid. Bovendien is het inderdaad aangewezen om, zoals de minister-president voorstelt, hiervoor meerdere sporen te volgen. De VRWB zal later na een meer grondige bespreking, commentaar

¹ Advies van de VRWB betreffende de Vlaamse horizontale begrotingsprogramma's Wetenschapsbeleid 1994 en 1995 (VRWB-R/ADV-43 van 28 juni 1995).

² Advies van de VRWB inzake het convenant "Vlaamse textielmachine- en systeembouw" (VRWB-R/ADV-35 van 10 juni 1993).

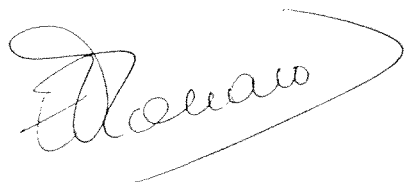
leveren bij elk van de voorgestelde instrumenten.

5.5. Dat de technologische opwaardering van de Vlaamse KMO als een rode draad loopt doorheen het technologiebeleid voor de komende vier jaar, is een belangrijk gegeven. Het betekent bovendien een belangrijke stimulans dat de klemtoon wordt gelegd op verspreiding en toepassing van nieuwe technologieën in de KMO's.

5.6. De VRWB ondersteunt het initiatief dat de aanwerving van hooggeschoolden in KMO's door drempelverlaging wil stimuleren. Zoals ook in de beleidsbrief aangegeven, is voor de technologische opwaardering de aanwezigheid immers van gekwalificeerde wetenschappers en ingenieurs van groot belang. Naast initiatieven naar de bedrijven toe, zal er evenwel ook aan universitaire zijde meer aandacht moeten zijn voor het bevorderen van de doorstroom van onderzoekers naar bedrijven in het algemeen en KMO's in het bijzonder.

6. Valorisatie

6.1. De VRWB gaat volledig akkoord met de aandacht die de beleidsbrief besteedt aan de valorisatie van onderzoeksresultaten. De Raad steunt de oprichting van een valorisatiecel in het IWT, en wijst op de decretale opdracht van het IWT in dit verband. De VRWB wacht verder de resultaten af van de doorlichting van de diffusieinfrastructuur, die in de beleidsbrief van 1995 werd vermeld.

Dr. ir. Elisabeth Monard
Secretaris

Prof. dr. Roger Dillemans
Voorzitter